

Laserveiligheid in beweging

Ir. C. Teirlinck *

In juni 1990 is door de Nationale Commissie Laserveiligheid (NCL) het rapport "Laserveiligheid in het ziekenhuis" uitgebracht. Het werd op een symposium gepresenteerd en tevens aangeboden aan een plaatsvervanger van de Staatssecretaris van Volksgezondheid. Dit laatste resulteerde in een verzoek van de Staatssecretaris aan de Gezondheidsraad het rapport te beoordelen. In deze melding over de voortgang van de NCL wordt eerst een korte samenvatting gegeven van de totstandkoming van de NCL en het genoemde rapport. Vervolgens wordt ingegaan op de installatie van de commissie van de Gezondheidsraad, met als taak het NCL rapport te beoordelen. Tenslotte worden de belangrijkste items van de werkzaamheden van de NCL na juni 1990 beschreven.

Waarschijnlijk zal in een van de volgende nummers van dit tijdschrift (planning: mei a.s.) een gezamenlijk artikel van de commissie van de Gezondheidsraad en de NCL verschijnen. Hierin zal met name worden ingegaan op het rapport van de commissie van de Gezondheidsraad dat tegen die tijd zal zijn uitgebracht.

Historie NCL tot juni 1990

In 1986 stelde de werkgroep Klinisch Fysici in Perifere Ziekenhuizen (KFP) een commissie in met als opdracht het uitbouwen van gezamenlijke kennis op het gebied van laserveiligheid en het formuleren van aanbevelingen gericht op een meer uniform laserveiligheidsbeleid in de middelen de KFP verbonden ziekenhuizen. Om een breed en deskundig draagvlak te krijgen bleek het nodig de commissie uit te breiden met medewerkers van diverse instanties die vanuit hun ervaring of taakstelling bij aspecten van laserveiligheid in de ziekenhuizen betrokken waren. Hierdoor groeide de commissie in 1988 uit tot de Nationale Commissie Laserveiligheid. Gezien het uitgebreide en gedifferentieerde terrein van studie werden werkgroepen gevormd met als opdracht faceten voor een bepaald gebied uit te werken en hiervoor conclusies en aanbevelingen voor te bereiden. De rapportages van de verschillende werkgroepen vormden de basis van de hoofdstukken van het uiteindelijke rapport. De behandelde onderwerpen zijn weergegeven in de hoofdstukindeling van het rapport in onderstaand overzicht. Tijdens het symposium "Veilig gebruik van lasers in het ziekenhuis" dat in juni 1990 te Eden plaats vond, werden deze onderwerpen in de middagsessie gepresenteerd met lezingen van de samenstellers van het rapport. In de ochtendsessie werd de stand van zaken van het lasergebruik in de verschillende medische specialismes weergegeven. Aan het eind van het symposium werd het rapport aangeboden aan Drs. R.J. van Kempen als plaatsvervanger van de Staatssecretaris van Volksgezondheid. Laatstgenoemde liet mededelen een verzoek te

zullen richten aan de Gezondheidsraad om het rapport te beoordelen. Dit heeft geresulteerd in de installatie van een commissie van de Gezondheidsraad voor dit onderwerp.

Gezondheidsraadscommissie voor laserveiligheid

De Graadmeter, een uitgave van de Gezondheidsraad, vermeldde in september 1990 over bovengenoemd verzoek van de Staatssecretaris: "Die staatssecretaris (van WVC) heeft vervolgens op 8 augustus de Gezondheidsraad gevraagd advies uit te brengen over de aanbevelingen van de (NCL) commissie. De Raad zal de aanbevelingen toetsen aan de algemene uitgangspunten voor het kwaliteitsbeheer van medische hulpmiddelen die zijn neergelegd in een advies uit 1985, en aan zijn advies over het veilig gebruik van elektromedische apparatuur uit 1981. Verder zal worden nagegaan of de voorgestelde maatregelen interfereren met het noodzakelijk medisch handelen."

De Gezondheidsraad heeft vervolgens in februari 1991 de commissie "Laserveiligheid in het ziekenhuis" geïnstalleerd. De naam van de commissie werd later gewijzigd in "Laserveiligheid in de gezondheidszorg". Verwacht wordt dat deze commissie in februari van dit jaar intern binnen de Gezondheidsraad verslag zal uitbrengen. Het rapport van de Gezondheidsraad zal enkele maanden later worden uitgebracht. Tegen die tijd zal ook een gezamenlijk artikel van Drs. H. Vondeling, secretaris van de commissie van de Gezondheidsraad, en van ondergetekende, secretaris van de NCL, in dit tijdschrift verschijnen.

Activiteiten NCL na juni 1990

Na het uitbrengen van het rapport in juni 1990 heeft de NCL besloten om, mede in afwachting van het advies van de Gezondheidsraad, door te gaan met een aantal van haar activiteiten. Aandachtspunten waren en zijn ook nog o.a.:

- reacties op het rapport;

- mogelijke vertaling van het rapport in het Engels;
- melding van laserongevallen;
- invloed van laserveiligheidsbrillen op de gevarenaafstand;
- het gebruik van mondkapjes i.v.m. laserrook;
- afzuigsystemen en -installaties voor laserrook.

Ook is op een tweetal internationale congressen het rapport gepresenteerd. Het eerste congres was het "Eureka Industrial Forum Laser Safety" symposium op 30 en 31 oktober 1990 in Hannover. Dit symposium was met name bedoeld om Eureka projecten op te starten op het gebied van zowel de industriële als medische laserveiligheid. Door de afdeling Binnenmilieu van TNO-Bouw wordt intussen deelgenomen aan een project op het gebied van afzuigsystemen voor laserrook. Het tweede congres was het congres "Lasers in Medicine, facing 1992" van 29 november - 1 december in het AMC te Amsterdam. Twee sessies van dit congres waren gericht op laserveiligheid en hierbij werd onder andere de stand van zaken op het gebied van laserveiligheid in verschillende Europese landen gepresenteerd, mede in het kader van het Concerted Action programma van de Europese Gemeenschap. De Nederlandse bijdrage in de vorm van een lezing over het rapport van de NCL werd hierbij positief ontvangen. Op verschillende punten uit het rapport, zoals gevarenzones in laserruimtes en de veiligheid van diodelasers (fysiotherapie), werd in verschillende lezingen op een vergelijkbare wijze ingegaan. Als conclusie van dit gedeelte van het congres kon worden getrokken dat Nederland op het gebied van laserveiligheid bij medische toepassingen in Europa zeker niet achterloopt.

Overzicht: hoofdstukindeling rapport NCL

- Samenvatting
- Inleiding
- Medisch Lasergebruik
- Stralingsrisico's van optische straling en MPE-waarden
- Laserveiligheid van medische materialen
- Luchttechnische consequenties bij de toepassing van lasertechnieken in ziekenhuizen
- Onderhoud en controle van laserapparatuur
- Oogkeuringen
- Laserveiligheidsorganisatie
- Algemene veiligheidsmaatregelen
- Klinisch gebruik van lasers
- Appendices
- Index